

Domperidon om de melkproductie te verhogen

Het geneesmiddel domperidon werd in 1978 op de markt gebracht als medicijn tegen misselijkheid, overgeven, maagklachten en reflux. Het werkt in op de maag en op misselijkheidscentra in de hersenen. Het heeft als 'bijwerking' dat het de afgifte van het hormoon prolactine verhoogt en daardoor de melkproductie zou kunnen verhogen. Het medicijn lijkt een uitkomst voor moeders bij wie de 'normale' maatregelen om de melkproductie te verhogen niet of onvoldoende werken.

Veiligheid van het gebruik voor moeder en kind

Slechts een zeer klein deel van het door de moeder ingenomen domperidon komt in de moedermelk terecht. Daarnaast wordt domperidon slecht opgenomen uit de maag en darmen. Daardoor is het onwaarschijnlijk dat er veel domperidon bij het kind terecht zal komen.

Domperidon kan echter bij sommige mensen tot hartritmestoornissen en andere gezondheidsklachten leiden. Deze meldingen geven aan dat men voorzichtig moet zijn met het gebruik van domperidon om de melkproductie op gang te brengen of te verhogen.

Melkaanmaak

Melkaanmaak bij de mens is een ingewikkeld proces, waarbij lichamelijke en emotionele factoren en de wisselwerking van verschillende hormonen een rol spelen. Prolactine wordt daarin gezien als de belangrijkste boodschapper. Meer prolactine in het bloed wil echter niet altijd zeggen dat er ook meer melk zal worden aangemaakt. Prolactine maakt de melkaanmaak mogelijk, maar is niet strikt bepalend voor de hoeveelheid melk.

Prolactine wordt afgegeven in de hersenen, onder andere in reactie op een verlaging van de dopamineconcentratie. Domperidon remt de dopamine-afgifte in de hersenen en verhoogt daardoor de prolactine-afgifte.

Aan het einde van de zwangerschap bevat het bloed hoge concentraties prolactine, maar wordt de melkproductie nog tegengehouden door o.a. het progesteron uit de placenta. Na de geboorte van het kind en de placenta daalt de hoeveelheid progesteron snel en kan de melkproductie volledig op gang komen.

Na de eerste weken wordt de melkproductie steeds meer plaatselijk gestuurd door het steeds opnieuw legen van de borsten. Als de borsten niet regelmatig worden gelegeerd, neemt de melkproductie af. Andersom zullen borsten die vaker en verder worden gelegeerd meestal meer melk gaan aanmaken. Een deel van de toename zal direct merkbaar zijn, daarnaast zal met vertraging van enkele dagen een verdere toename merkbaar zijn. Hoewel de melkproductie in deze fase plaatselijk geregeld wordt, blijft tijdens de hele borstvoedingsperiode de prolactineconcentratie pieken wanneer de borsten gestimuleerd worden door voeden of afkolven.

Gebruik van melkproductieverhogende middelen

Melkproductieverhogende middelen, zoals domperidon, kunnen gebruikt worden om de melkproductie op gang te brengen of te ondersteunen. Scheiding van moeder en kind door ziekte, werk of opleiding kunnen een goede melkproductie hinderen. Ook worden melkproductieverhogende middelen vaak gebruikt door moeders

van kinderen op de couveuse-afdeling. Als hun baby te prematuur, zwak of ziek is om goed aan de borst te drinken, is het voor veel moeders moeilijk om genoeg melk te blijven afkolven. Domperidon kan dan gebruikt worden om de melkproductie te verhogen. Maar moeders van een gezonde, goed drinkende baby zouden domperidon niet te snel moeten gebruiken.

Onderzoek naar de werkzaamheid van domperidon als melkproductieverhogend middel

Oudere studies naar het nut van domperidon bij een te lage melkproductie zijn vaak van onvoldoende kwaliteit (geen goede randomisering, niet dubbelblind, geen goede placebo). Daarnaast was er vaak geen sprake van voeden op verzoek en kregen kinderen te weinig voedingen per dag. Slechts in enkele studies werden de moeders goed begeleid bij de borstvoeding.

Een recente, goed opgezette studie laat zien dat gebruik van domperidon de afkolfopbrengst kan verhogen bij moeders van prematuur geboren kinderen (zwangerschapsduur van minder dan 31 weken). In deze dubbelblinde studie gebruikten de moeders domperidon (drie maal daags 10 mg) of een placebo.

Aanpak bij een te lage melkproductie

Als een te lage melkproductie vermoed wordt, is het belangrijk samen met de moeder haar situatie te bespreken. Hoe vaak en goed worden de borsten gelegeerd? Kan het borstvoedingsbeleid en de drinktechniek van de baby worden verbeterd? Zie ook de brochure 'Te veel of te weinig melk'.

Wanneer deze maatregelen onvoldoende werken, kan er een

Verkrijgbaarheid van domperidon

In Nederland is domperidon door het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG) ingedeeld onder de zelfzorgmiddelen die uitsluitend bij de apotheek (UA) gekocht kunnen worden. Medicatiebewaking en advies van de apotheker zijn nodig voor juist gebruik van deze medicijnen. De UA-Standaard Domperidon gaat alleen over de klachten waarvoor het medicijn op de markt is gebracht. Stimulering van borstvoeding hoort daar niet bij. Het CBG geeft aan dat dit oneigenlijke gebruik van domperidon onder toezicht van een arts moet gebeuren. De Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering van de Pharmacie (KNMP) ziet stimulering van borstvoeding niet als een zelfzorgindicatie en ook niet als een gebied waarop de apotheker een expert is.

Het standpunt van de KNMP is dat een arts zou moeten adviseren over gebruik van domperidon om de melkproductie te ondersteunen. De arts zou hierbij een recept kunnen uitschrijven of alleen advies kunnen geven.

In Vlaanderen lijkt er geen beperking te zijn wat betreft de verkoop van domperidon als melkproductieverhogend middel. Wij hebben enkele Vlaamse instanties (Orde van Apothekers en de FAGG) om hun standpunt gevraagd, maar hebben voor het sluiten van de deadline nog geen antwoord mogen ontvangen.

'medische' oorzaak zijn voor de te lage melkproductie. Bijvoorbeeld: (een nieuwe) zwangerschap, onvoldoende borstklierweefsel, borstoperaties, PCOS (polycysteus ovariumsyndroom), insulineresistentie, schildklierafwijkingen, achtergebleven placentaresten en verminderde prolactine-afgifte na ernstig bloedverlies. Ook gebruik van bepaalde geneesmiddelen, overmatig roken en alcoholgebruik kunnen zorgen voor een te lage melkproductie. In dat geval is het belangrijk de oorzaak, indien mogelijk, te behandelen.

Moeders moeten worden voorgelicht over de mogelijke bijwerkingen van domperidon en over de risico's van het niet borstvoeden voor moeder en kind. Er zal ook bekeken moeten worden of de moeder dit middel naar verwachting veilig kan gebruiken. Tijdens het gebruik van domperidon moeten moeder en kind onder controle blijven van een arts. Hierdoor kunnen eventuele nadelige gevolgen snel herkend worden. Er dient altijd een zo laag mogelijke dosering gebruikt te worden en bij voorkeur niet meer dan de aanbevolen dosering uit de bijsluiter. Als een goede melkproductie bereikt is, is het aan te raden de dosering af te bouwen en te zoeken naar de laagst mogelijke nog werkzame dosis.

Tot slot

Medicijngebruik mag nooit een vervanger zijn voor goed borstvoedingsbeleid en ondersteuning door zorgverleners en de omgeving. Goede voorlichting en begeleiding lijken in veel gevallen het gebruik van domperidon overbodig te maken. Er zijn echter ook situaties waarbij gebruik van domperidon nodig is om tot een volledige melkproductie te komen.

Om te bepalen of het nuttig en veilig is om domperidon te gebruiken is het belangrijk dat de moeder advies inwint bij een lactatiekundige IBCLC en een borstvoedingsvriendelijke arts. Daarnaast kunnen moeders voor ondersteuning, bemoediging en het verbeteren of aanpassen van het borstvoedingsbeleid altijd bij een LLL-leidster terecht.

Bronnen: www.lalecheleague.nl/Tijdschriften/Bronvermelding.html

Unieke borstvoeding dvd

Recent verscheen een schitterende film over borstvoeding van BabyBabyOhBaby. De prachtige beelden laten het natuurlijk gedrag van baby's aan de borst zien. De dvd kreeg lovend commentaar vanuit de internationale borstvoedingswereld.

Na een succesvolle crowdfunding actie in het vroege voorjaar gaat Borstvoedingorganisatie La Leche League de Nederlandse vertaling verzorgen. De dvd is naar verwachting tegen het einde van de zomer gereed. De verkoopprijs wordt €19,50. In Bulletin Borstvoeding 30 wordt u uitgebreid geïnformeerd.

Nieuwe publicatie

Borstvoeding geven na seksueel misbruik

Zwangerschap, bevalling en borstvoeding zijn in het leven van elke vrouw ingrijpende gebeurtenissen. Voor vrouwen met een misbruikverleden kunnen daar nog extra uitdagingen bijkomen. Het vergt moed en kracht om het verleden te verwerken. Een goede, positieve begeleiding van zowel de zwangerschap als de borstvoedingsperiode kan daarbij van doorslaggevend belang zijn. Veel vrouwen met een misbruikverleden geven aan dat juist de periode van borstvoeding geven helend werkte.

Het nieuwe informatieblad 'Borstvoeding geven na seksueel misbruik' gaat op een open manier in op vele aspecten van dit onderwerp. Het is voor slechts €1,00 te bestellen in de webwinkel of via bijgevoegd bestelformulier.

Tijdschrift BOVA

BOVA is het magazine van Borstvoedingorganisatie La Leche League. Een prettig leesbaar blad met nieuwtjes, vrolijke verhalen of minder leuke ervaringen en wetenschappelijke wetenswaardigheden over en rondom borstvoeding. Er zijn vaste rubrieken voor zwangeren, voedende moeders (en vaders) en zorgverleners. Daarnaast staan er informatieve artikelen in over uiteenlopende onderwerpen. BOVA mag niet ontbreken op de leestafel in de wachtkamer van uw praktijk of op de afdeling.

Per jaar verschijnen er vier nummers en een themanummer. Een abonnement op het meest complete Nederlandstalige blad over borstvoeding kost slechts € 17,50 per jaar (Nederland en België; overige landen € 20,50).

Abonneren kan via het bestelformulier of de website. Wilt u BOVA eerst eens proberen? Een proefnummer is te bestellen voor € 2,50 (excl. verzendkosten) via www.lalecheleague.nl.

Nieuwe én bestaande publicaties kunt u gemakkelijk bestellen via het bijgevoegde bestelformulier of in de webwinkel. Houders van een documentatieabonnement ontvangen nieuwe publicaties automatisch bij de eerstvolgende aanvulling.